

Eyes distinctly separated in both sexes. Antennae predominately black, but usually more or less extensively yellowish brown on the underside. Third antennal segment somewhat longer than broad in the male, distinctly longer than broad in the female. Flight period from June to late

July, in southernmost Sweden and Denmark from late May to mid-August. Found in open and humid habitats, often near lakes or the coast. The larva is aquatic, and has been found among decaying plant matter in ponds. A rare and local species with relatively few recent records.

SLÄKTE *Melanogaster* – ängsblomflugor

STAM	Arthropoda
UNDERSTAM	Hexapoda
ORDNING	Diptera
ÖVERFAMILJ	Syrphoidea
FAMILJ	Syrphidae
UNDERFAMILJ	Eristalinae
TRIBUS	Chrysogastrini
SLÄKTE	

Släktet omfattar 6–9 mm långa, svarta och ovala flugor med svarta antenner och metallglänsande bakkroppssidor. Arterna i släktet *Melanogaster* är svårbestämda, och dessutom påminner de starkt om vissa arter i t.ex. släktena *Chrysogaster*, *Orthonevra*, *Lejogaster*, *Cheilosia* och *Chrysosyrphus*. De fullbildade flugorna påträffas på fuktiga ängar intill vatten och i angränsade bryn. Larverna lever under vatten och har ett kort andningsrör som avslutas med en stiletartad spets. I släktet *Me-*

lanogaster finns totalt åtminstone tolv arter, varav sju förekommer i Europa och fyra i Norden.

NAMNGIVNING *Melanogaster* Rondani, 1857. Dipt. Ital. Prodr. 2: 166. Återupprättat som giltigt släkte av Maibach m.fl. (1994).

Etymologi: *Melanogaster* = svartmage; *melas* (gr.) = svart; *gaster* (gr.) = mage.

LITTERATUR Maibach m.fl. 1994.

Släktet omfattar 6–9 mm långa, svarta ovala flugor med svarta antenner och metallglänsande bakkroppssidor. Ansiktet är hos båda könen brett; framifrån sett är det hos hanen något mindre än dubbelt så brett som ett öga strax under antennfästet, hos honan bredare. Hos hanen har det oftast parallella sidor, hos honan är det svagt nedåt divergerande. Hos hanen finns en mer eller mindre tydlig ansiktsbuckla, medan honans ansikte är konkavt. Båda könen har ett smalt tvärband av pudring under ögonen. Hanens panna är välvd, i mitten med en liten längsgående inbuktning, och pannvinkeln är rät eller trubbig. Honan har bred panna med en mycket kort tvärfåra (eller grop) direkt bakom lunulan samt en tvärfåra i främre halvan. Pannans mitt har på sin höjd en mycket grund längsfåra (ibland syns bara dess två begränsningslinjer), och på sidorna finns ett antal otydliga snedställda tvärfåror. Tredje antennsegment är svart (ibland mörkbrunt), och antennborstet är naket. Ögonen är nakna, och hanens ögonsöm är något kortare än pannan. Ryggskölden är hos hanen svagt glänsande med lång utstående, brun eller svart behåring av ungefär samma längd som pannans längsta hår. Hos honan är ryggskölden glänsande med kort och utstående, grå till gulaktig behåring. Sido- och bukplåtarna är hos båda könen glänsande, ovanför framhöften dock ofta mer eller mindre pudrade. Tergit 1 är övervägande matt, men ofta (speciellt hos hanen) glänsande vid bakhörnen. Hos *Melanogaster nuda* är hela sidokanterna på tergit 1 mer eller mindre glänsande hos båda könen. Övriga tergiter är svartglänsande längs sidokanterna, medan de är matta mitt på hos hanen och åtminstone snett framifrån sett delvis matta hos honan. Hanens

sternit 2 har utstående behåring av samma längd som ryggsköldens. Hos *M. nuda* finns på sin höjd ett fåtal borst. Vingarna har på sin höjd en svagt tonad mittfläck, och vingmärket är gulbrunt. Främre bakkantribban mynnar med varierade vinkel i framförvarande ribba.

Arterna är inte så lätta att skilja som nyckeln och artbeskrivningarna kan ge anledning att tro. Ett bra mikroskop och referensexemplar av alla arterna är en fördel vid bestämningen, och ändå kan sällan alla exemplar med säkerhet föras till den ena eller andra arten. Speciellt besvärligt är det att skilja på hanarna av *M. aerosa* och *M. parumplicata* samt honorna av *M. aerosa* och *M. hirtella*. Om släktet i själva verket innehåller fler, eller kanske färre arter får framtiden utvisa. Hos arterna i det snarlika släktet *Chrysogaster* är tredje antennsegmentet normalt gult. Andra liknande släkten är *Orthonevra* vars främre bakkantribba är kraftigt vinklad i mitten (och i främre delen inåtlöpande mot vingbasen), *Lejogaster* där hela bakkroppen är metalliskt glänsande, *Cheilosia* som har breda ögonlister och *Chrysosyrphus* som har betydligt högre placerade antenner.

Arterna i släktet *Melanogaster* påträffas på fuktig ängsmark intill vatten och angränsade bryn. Larverna lever under vatten och har ett kort andningsrör som avslutas med en stiletartad spets. Denna kan tryckas in i vattenväxter, t.ex. mannagräs *Glyceria* spp. och kavedun *Typha* spp., för att komma åt syret som finns i växternas celler.

Enligt senaste revisionen av tribuset Chrysogastrini (Maibach m.fl. 1994) förekommer elva arter inom släktet *Melanogaster*. Sedan dess har ytterligare

tre nybeskrivna arter tillkommit. För två av arterna är dock artstatusen omdiskuterad: *M. inornata* (Loew, 1854) med typmaterial från bl.a. Sverige och *M. tumescens* (Loew, 1873) som förekommer i sydöstra

Europa. Därmed innefattar släktet, som enbart förekommer i Palearktis, åtminstone tolv arter. Minst sju av dessa finns i Europa, varav fyra i Norden.

Bestämningsnyckel till arter i släktet *Melanogaster*

- 1. Ögon sammanstötande (hanar) 2
- Ögon åtskilda (honor) 5

Key to species of the genus *Melanogaster*

- 1. Eyes meet (males) 2
- Eyes separated (females) 5

- 2. Ryggsköld med gles, lång behåring. Genitaliekapsel med kort behåring. Surstyli korta, mindre än dubbelt så långa som breda ..... ♂ *Melanogaster nuda* kalkängsblomfluga s. 180
- Ryggsköld med tät, lång behåring. Genitaliekapsel med lång behåring. Surstyli två till tre gånger så långa som breda 3

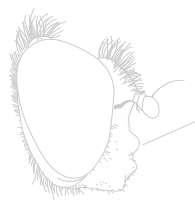
- 2. Thoracic dorsum with long, sparsely distributed hairs. Pre-genital segment with short hairs. Surstyli less than twice as long as wide ..... ♂ *Melanogaster nuda* p. 180
- Thoracic dorsum with long, densely distributed hairs. Pre-genital segment with long hairs. Surstyli two to three times longer than wide 3

- 3. Bakskenben ljushåriga. Ryggsköld med brunaktig till grå behåring ..... ♂ *Melanogaster hirtella* hårig ängsblomfluga s. 179
- Bakskenben övervägande svart-håriga. Ryggsköld med svart behåring 4

- 3. Hind tibiae with pale hairs. Thoracic dorsum with brownish to grey hairs. ♂ *Melanogaster hirtella* p. 179
- Hind tibiae with mainly black hairs. Thoracic dorsum with black hairs 4

- 4. Ansiktsbuckla tydlig och avgränsad ..... ♂ *Melanogaster aerosa* guldängsblomfluga s. 178
- Ansiktsbuckla otydlig och utplattad ..... ♂ *Melanogaster parumplicata* silverängsblomfluga s. 181

- 4. Facial knob distinct and well defined .. ♂ *Melanogaster aerosa* p. 178
- Facial knob indistinct, flattened ..... ♂ *Melanogaster parumplicata* p. 181

